

Nyhetsredaktør: **Frode Hansen** fha@dagbladet.no
 Politisk redaktør: **Geir Ramnefjell** ger@dagbladet.no
 Kulturredaktør: **Sigrid Hvidsten** shv@dagbladet.no
 Magasinredaktør: **Karine Østveit** kos@dagbladet.no

VELFERDSSAMFUNNET VIL KOLLAPSE OG NORGE VIL HA EN LEVESTANDARD SOM LANDENE I ØST-EUROPA.

ØYSTEIN STRAY SPETALEN, investor, om Norge som framtidig nullutslippssamfunn. (Dagsavisen)

Det grønne skiftet nås ikke om vi holder på myten om at staten må være næringsnøytral, skriver **Aksel Braanen Sterri**.

Staten må på banen

**AKSEL
BRAANEN
STERRI**

ast@dagbladet.no

KOMMENTAREN

Vi må gå over fra en svart til en grønn økonomi. Ikke fordi det er enkelt å finne «den nye olja», men fordi olja ikke vil gi de samme enorme inntektene som den en gang har gjort og fordi forbrenningen av den koker kloden. Men hvordan foretar vi dette «grønne skiftet»? Det var tema for NHOs årskonferanse med tittelen «Made in Norway». Ut fra presentasjonene på konferansen så det ikke ut til å være noen fare. Her var det så mange grensesprengende og innovative bedrifter at vi bare kan lene oss tilbake og se på den kreative destruksjonen norsk næringsliv står for – nasjonalt så vel som globalt. Det var i alle fall reklamen bedriftene serverte et dresskledd Oslo Spektrum.

SANNHETEN ER at Norge er like oljeavhengig som før og den økonomiske veksten er bønn i bøtta. Til Dagbladet forteller økonomiprofessor Jørn Rattsø om et grønt skifte som ikke er igangsatt.

Det er ikke så rart. Vi har nemlig en regjering hvis fremste håp ikke er grønn innovasjon, men at oljeprisen skal stige nok til å redde norsk olje- og gassnæring fra undergangen. Da kan vi fortsette som før. Vi pumper olje, mens utslippskuttene tas i utlandet. Den grønne framtida er ellers ikke noe staten skal bidra stort til utover noen CO₂-avgifter og elbilsubsidier. Staten skal nemlig være næringsnøytral. Tiden da en gjeng med politikere og byråkrater «valgte vinnere» i industrien, er over. Grunnen til det er at staten ikke vet hva framtida kan bringe. Staten er bare én aktør, mens markedet består av mange. Det er bedre å la de mange prøve seg enn at de få bestemmer hvilke bedrifter og næringer som er framtida.

MEN DETTE BASERER seg på flere feil: Mennesker i markedet har ikke tilstrekkelig informasjon og kapasitet til å ta fullt ut rasjonelle valg. Det er heller ikke alltid individuelt rasjonelle valg er gunstige for samfunnet som helhet. Institusjonene markedsaktørene tar sine valg innenfor er heller ikke nøytrale. Og det er heller ikke slik at staten har så lite informasjon som folk skal ha det til.

Realiteten er nemlig at også næringslivsfolk er konservative, lider av informasjons- og kompetansemangel og misliker det å ta risiko. Det er ikke bare staten som sliter med å tippe hva framtida vil bringe. Også investorer og bedriftsledere

vil heller ha en fugl i hånda enn ti på taket, trygg kontantstrøm i morgen enn potensiell stor gevinst om ti år. Både ferdighetene til arbeidsstyrken (humankapitalen), bedriftens rutiner (den sosiale kapitalen) og utstyret (den fysiske kapitalen) er tilpasset dagens forhold, ikke en usikker framtid. Og hvorfor satse helt nytt når en heller kan vente på at andre bedrifter finner opp teknologien, for så å ta den i bruk?

Det er altså nok av forhold som gjør at markedet har en konservativ slagside. Da hjelper det ikke at myndighetene stimulerer til mer passivitet. Hvorfor investere i prosjekter med høy risiko når staten begunstiger investering i eiendom? Hvorfor investere i grønne løsninger når staten tar så mye av risikoen ved investeringer i olje- og gassvirksomhet?

I ET SLIKT SCENARIO bør myten om

næringsnøytralitet gis opp. Det er grunnleggende lærdom i økonomifaget at forskning og utvikling vil underfinansieres i et fritt marked. Og industrier med store skadevirkninger for miljøet, dyr og mennesker, vil produsere mer enn det som er lønnsomt for samfunnet.

Politikerne må slutte å late som om de ikke har nok informasjon til å ta en mer aktiv rolle i økonomien. I dag møtes en geografisk begrenset oljekrise med generelle virkemidler. Lav rente og mer oljepegebruk driver opp den økonomiske aktiviteten i hele landet, til tross for at det vi trenger er en overgang fra en svart til en grønn økonomi. I denne situasjonen burde en heller ta i bruk målrettede tiltak mot regionene som sliter, hvor arbeidskraften er tilgjengelig.

DEN SAMME FELLEN gikk Grønn skattekomisjon i. Til tross for at vi vet

at det trengs ulike avgifter for å endre atferden vår i ulike sektorer, foreslo kommisjonen en enhetlig CO₂-avgift. Det gir bare mening om en ikke stoler på at myndighetene kan sette avgiften etter kunnskapen om menneskers atferdsmønster.

Det er heller ikke ukjent for oss hvilke industrier vi trenger i framtida. At helse- og bioteknologi, kunstig intelligens, kunstige kjøttprodukter, elektrisk transport og ren energi generelt er framtida, er det ikke tvil om.

HVA OM MYNDIGHETENE bruker denne informasjonen til å kanalisere ressurser i en eller flere av disse retningene? Her bør reguleringer lempes på, infrastruktur sponses og risiko reduseres gjennom ulike støtteordninger. I olje- og gasssektoren tar Staten Norge betydelig risiko ved investeringene. Det bør vi gjøre for andre utvalgte næringer også.

